

Obrana proti obrněným automobilům.

Zavedení obrněných automobilů v moderních armádách nutí stále více k úvahám, jak se bránit proti těmto novým bojovým prostředkům. Bylo již dostatek o tomto boji diskutováno, i některé předpisy dávají jakési směry k vedení boje proti OA. Protože však názory o tomto boji jsou stále ještě dosti rozličné, pokusím se nastínit možnosti obrany, abych tak napomáhal k jednotnému nazírání na vedení boje proti OA.

Jako základ k celé úvaze беру fakt, jenž je vyjádřen v příslušných předpisech téměř všech armád: „Obrněné automobily působí překvapením“. OA. objeví se nám tedy v okamžiku, kdy je nejméně čekáme, v situacích, kde bojové výhody budou na straně OA., protože nás překvapují!

Každá akce, která bude správně podložena dokonalým studiem prvků rozhodnutí, bude mít naději na úspěch. K tomu však musí býti čas. Tam, kde se vytvoří nějaká bojová akce ad hoc, bude ten velitel ve výhodě, který dovede hbitě postřehnouti celou situaci a dovede rychle jednati.

Ale nepřátelské OA. nedají nám zpravidla čas, abychom provedli rozbor prvků a pak ihned jednali — vždyť ony pracují právě s překvapením. Proto budeme vždy počítati s možným nájezdem OA. při každé fázi pohyblivého boje a veškeré naše rozkazy a opatření, celá sestava vojska a každý pohyb budou řízeny s hlediska možného nájezdu.

Vidíme zde určitou příbuznost s opatřeními proti nepřátelskému letectvu a určitě najdeme mnoho jiných příbuzenských vztahů jak v boji proti letounům, tak v boji proti OA.

Celkově jde vždy o rychlé zpravení velitele, že najíždí OA. — čelní prvky dají příslušné znamení, aby valný voj nebyl překvapen.

Během posledních let bylo zvykem vystřeliti u čelních prvků rakety určité barvy, které avisovaly OA. Dobře, nechť zůstane tento způsob, nebylo by však možné avisovati OA. a současně ihned proti nim jednati? Nám neběží jen o zjištění nepřátelských obrněných vozů, my chceme také proti nim bojovati, chceme zabrániti nájezdům hluboko do naší sestavy, chceme však i zdolati nepřátelské útočné vozy. Naše tužba je tedy dvojí:

1. zastaviti najíždějící vozy,
2. zdolati tyto vozy.

Obrana proti OA. se tedy bude skládati z obrany pasivní a z obrany aktivní.

Lze ovšem pochopiti, že před aktivní obranou předchází obrana pasivní, vlastně jest aktivní obrana vrcholem veškeré pasivní obranné činnosti, opřené o mocné bojové prostředky, které mají působnost proti OA., ale přes to budeme obě obrany od sebe dělití, abychom přesně věděli, s jakou obranou můžeme v tom nebo v onom případě počítati, protože obrana je závislá na prostředcích, které máme k dispozici.

Podotýkám, že při řešení problému mám na mysli hlavně pochoduující kolonu, ovšem s předepsaným zajištěním; volím právě pochoduující proud z tohoto důvodu, že je nejvíce zranitelný a má nejtěžší podmínky, aby vedl boj proti najíždějícím OA.

Přízpůsobiti obranu proti nepřátelským OA. za jiných bojových momentů bude pak již věci snazší a každý velitel najde jistě sám prostředky k řešení leckteré otázky, týkající se nájezdů obrněných automobilů, srovná-li svou akci s činností pochoduující kolony.

Pasivní obrana.

Mluvil jsem již o tom, že se během posledních let vžil zvyk, dodati čelním prvkům pochoduujícího proudu osvětlovací pistole, aby vystřelením rakety určité barvy byl zpraven velitel a celý valný voj o nebezpečí, které hrozí najíždějícími OA. Dobrý to prostředek, zejména jsou-li u pochoduujícího proudu prostředky, aby bylo další pronikání nepřátelským vozům znemožněno. V čem však záleží tyto prostředky? Především v sestavě pochoduujícího proudu. Vidíme, že zajišťovací prvky musí býti členěny hodně do hloubky, aby byl získán čas od okamžiku hlášeného nájezdu až k době, kdy by vlastně již vozy najížděly na čelo valného voje.

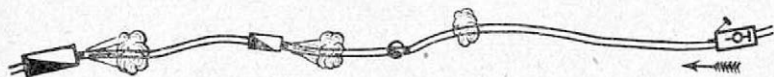
Ideální by bylo, kdyby nám letec včas hlásil hrozící nebezpečí. Ve většině případů však nelze s tímto avisováním počítati pro skrývání se vozů před naším letcem, někdy pro špatnou povětrnost, pak prostě z toho důvodu, že uvedenému proudu není ani letec přidělen.

Musíme proto sami na sebe spoléhati, na své vlastní prostředky. Čím jednodušší budou prostředky námi užívané, tím spíše se vžije obrana mezi námi, tím více budeme však s to, abychom čelili všem takovým situacím. Zůstaňme tedy u již vžitého užívání osvětlovacích pistolí.

Zde bych chtěl však připomenouti určitou změnu v užívání nábojů do osvětlovacích pistolí. Dosud to byly rakety jisté barvy, které oznamovaly nájezd obrněných automobilů. Bude však najisto výhodnější, když budeme užívatí raket, které vytvoří po výstřelu mnoho dýmu, asi tak 50—80 kroků před ústím pistole. Pozorovaly-li by čelní prvky nájezd OA., vystřelily by ve směru nepřátelských vozů

jednu nebo více takových dýmových raket a vytvořily tak jakousi clonu před sebou. Je to něco obdobného jako u válečných lodí, kde jednak hydroplány, jednak i válečné lodi samy vytvoří kolem sebe celá oblaka dýmu a ztíží tak nepříteli pozorování a ovšem i veškeré jednání. V našem případě měli bychom také takovou clonu mezi najíždějícími OA. a vlastními čelními prvky. Nejenom předvojová hlídka by tak bránila v postupu nepřátelským vozům, nýbrž i předvojový houfec, pak sám předvojový houf aneb již čelo valného voje by stejným způsobem kladly před sebe clony vystřelením dýmových raket a jistě by se nepřátelské vozy ani nepokoušely prorazití těmito clonami, protože by se obávaly narazití po projetí clonami na pasivní, snad však i na aktivní obranné prostředky. Každé družstvo má osvětlovací pistoli, proto třeba jen normovati u družstva zvláštní dýmové rakety a již nebudeme se tak obávati nájezdů nepřátelských obrněných automobilů!

Dým nezůstane a nesmí ani dlouho ležeti na komunikaci, abychom měli sami možnost pozorování, ale přece jenom získáváme tím lokálním zamlžením několik minut času, kterých potřebujeme k dalšímu jednání proti nepřátelským vozům. Můžeme ovšem dobu lokálního zamlžení libovolně prodloužiti opětovným vystřelením dýmových raket a tím získati nutný čas.

Tohoto způsobu zamlžení dá se užiti v každém směru, a protože má každé družstvo svou osvětlovací pistoli, jak již bylo řečeno, máme možnost zastříti vlastní oddíl, ať už najíždějí útočné vozy z kterékoli strany. Za silného větru ze strany musí se ovšem s rychlostí větru počítati a tím častěji vystřelovati dýmové rakety s příslušnou opravou.

Upotřebovat hořlavin anebo snadno hořících látek k lokálnímu zakouření (zamlžení) nedoporučuji, protože takovéto prostředky jsou jen neúplnou náhražkou, a viděl jsem sám, jak v roce 1925 projížděl při jednom pokusu obrněný vůz PA-II kupou slámy, která byla na silnici zapálena. Ani vůz, ani osádka neutrpěly nejmenší škody.

Naproti tomu měl jsem sám již dosti příležitosti najížděti na nepatrnou clonu, vytvořenou pouhým cvičným kouřovým granátem a přiznám se, že takovéto zamlžení je daleko účinnější, a jistě je i náš chemický průmysl tak vyspělý, aby nám dodal velmi účinné dýmové rakety pro osvětlovací pistole. Mám za to, že se v budoucnosti neobejdeme bez tohoto dosti primitivního, avšak velmi účinného obranného prostředku, poněvadž tvoří sám o sobě obranu proti nepřátelským obrněným vozům, bude nám však také napomáhati při rozehrání dalších obranných prostředků.

K instalování dalších prostředků potřebujeme již daleko více času než jsme získali užíváním dýmových raket. Pohovořím jen stručně o nich, vždyť jsou hodně známy, a nehodí se téměř pro období pohybného boje. Jsou to různé překážky, jichž budování vyžaduje vedle mnoho času i mnoho materiálu.

V osadách budeme míti možnost, abychom naházeli hospodářské nářadí a rozličný stavební materiál na silnici (trámy, fošny, zbo-

řené ploty atd.), ale bude snahou tyto překážky dobře navzájem spojit, jinak by si OA. snadno klestily cestu.

Máme-li selské nebo jiné vozy k dispozici, je nutno vozy naložit štěrkem, kamením neb jiným materiálem a především je zbavit kol, pak dobře vozy zakotvit na postranních stromech anebo stavbách atd., aby je OA. při pomalém nájezdu prostě neodsunuly.

Tam, kde můžeme naházeti přes silnici stromy, dostatečně silné větve (v lesích), musíme opět dbáti pevného zakotvení celé překážky.

Velmi účinnou překážkou je příkop, ovšem tak široký a hluboký, aby jej OA. neprojely.

Uvažujeme-li nyní o všech těchto překážkách, přijdeme k poznání, že za pohybného boje není ani čas, ani materiál po ruce k budování větších překážek, a nejvíce se nám hodí zamlžení (zakouření) vystřelováním dýmových raket ve směru najíždějících obrněných automobilů jako rychlý a působivý obranný prostředek.

Aktivní obrana.

Hledejme nyní prostředky, které by nejenom bránily nepřátelským vozům v pronikání do naší sestavy, nýbrž i úspěšně potíraly tyto vozy. Budou to především naše vlastní obrněné automobily, které se řítí proti nepřátelským, strhnou celou činnost těchto OA. na sebe a zbaví nás tak svrchovaně nepříjemného protivníka. Nemáme však vždy vlastních vozů tam, kde se objeví nepřátelské vozy a proto se opatříme jinými mocnými prostředky. Dělostřelectvo může nám býti nápomocno, protože dosud nemáme ani u pěchoty, ani u jezdeckta takových palebných prostředků, které by OA. vážně ohrožovaly.

Zase poukazují na způsob posledních let, že se předvojům přidává četa, někdy jenom poločeta děl. Zkušenost však ukázala, že není radno doprovázející děla vysunouti téměř až k předvojové hlídce, protože často nezbývá čas k odkolesnění, k otočení děla a k přípravě pro přímou ránu. Vypočteme-li si jen čas od spatření obrněných automobilů až k době, kdy se rozehrají palebné prostředky těchto, snadno poznáme, že obsluha děl bude dávno zničena, než vůbec k první dělové ráně dojde. Proto raději vsunouti doprovázející děla k čelu valného voje nebo do předvojového houfu. Budou-li pak jednotlivé sledy předvoje pracovati s dýmovými raketami, jak jsem líčil v stati „Pasivní obrana“, budou děla míti dostatek času, aby zaujala palebná postavení a veškerá další akce nepřátelských vozů prostě padá.

Obdobně bude použito „protitankových kulometů“, které se nyní ve všech armádách zavádějí, ale u těchto kulometů bude rozehráni jich méně času vyžadovati, protože tyto kulomety jsou daleko pohyblivější než děla.

Nemám v úmyslu o těchto doprovodných zbraních mluvit, poněvadž nebudou vždy k dispozici u všech pochoduujících proudů; mně jde hlavně o to, abychom našli účinné prostředky, které patří jaksí k přímé výzbroji pěchoty a jezdeckta.

Jak jsme dosud viděli, je třeba míti alespoň trochu času k uvedení toho neb onoho obranného prostředku v činnost; tento čas však získáme zacloněním neboli zakouřením komunikací před námi. Náš aktivní obranný prostředek musí býti takový, aby se snadno v ja-

kémkoli terénu dal umístiti, aby jej nebylo příliš vidět od nepřítele a aby byl tak mocný, že další pronikání do naší sestavy je nepřátelským vozům znemožněno. Silniční stavba má takovou tvrdost, že nelze mysliti na instalování nějakého většího minového zařízení, vždyť však nechceme ani z časových důvodů pouštět se do příliš zdoluhavé minové stavby. Nám běží čistě o to uzavřít silnici mocnou minou, málo viditelnou nebo téměř neviditelnou, na kterou nepřítel znenadání najede. Tedy název sám říká: „Bude to nájezdná mina“.

Zkoušel jsem různé druhy podobných zařízení, měl jsem i možnost demonstrovati takováto zařízení před frekventanty střeleckých kursů a před jinými důstojníky a přišel jsem k závěru, že se pro naše poměry hodí nejvíce zcela jednoduchá nájezdná mina, jak ji nyní popíši.

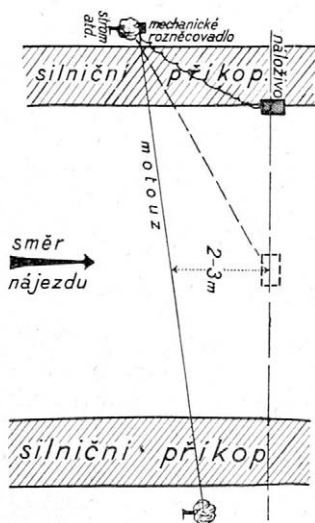
Mezi dva stromy (křoví, ploty, koly, stavby atd.) napne se prostředně silný motouz přes silnici ve výšce asi 25—30 cm od silničního povrchu. Před napínáním protáhne se tento motouz silničním prachem za suchého počasí, silničním blátem za deštivého počasí, aby se nelišil od silničního povrchu při pozorování ve směru jízdy. Jeden konec motouzu se přiváže pevně k místu upevnění, kdežto druhý konec připevní se na závlačku mechanického rozněcovadla vz. 04 nebo vz. 13, podle toho, jaké právě máme k dispozici. Toto rozněcovadlo upevníme na straně stromku od nepřítele odvrácené, tak aby se závlačka dala snadno z úderníku vytáhnouti. Rozněcovadlo adjustujeme běžným způsobem roznětkovou dutinkou a 2g rozbuškou a od rozbušky natáhneme bleskovicí do středu silnice, kde uložíme asi 2 jednokilogramové ekrasitové náložky. Je-li silnice pokryta listím, větvičkami nebo jiným smetím, stane se podobným způsobem zakrytá nálož skoro neviditelnou pro najíždějící obrněný vůz, bereme-li v úvahu i rychlost vozu a tím dosti ztížené přesnější pozorování jízdní dráhy.

Kde by silniční povrch pro svou bezvadnost podobnou úpravu nedovolil, tím že by se sebe lépe maskovaná mina stala přece jen nápadnou, tam se nepokládá náloživo do silničního středu, nýbrž stačí položit náložky na silniční okraj, jenž bývá téměř vždy travou zarostlý. Tam jej najíždějící vůz jistě od okolního terénu nerozpozná. Mina bude pak působiti do boku najíždějícího vozu a při známých vlastnostech ekrasitových náložek nebude vzdálenost od od místa třesku miny až k boku vozu účinku valně na újmu, tím méně, že můžeme v takovémto případě použitou nálož podle libosti zvětšiti. Nebude-li dost ekrasitových náložek k dispozici, stačí dáti i malou nálož ekrasitu a přidati svazek ručních granátů jako soustředěnou nálož. Ekrasitová náložka bude působiti jako iniciální nálož a výsledek bude opět zaručený.

Nyní musím upozorniti na jeden důležitý faktor při úpravě nájezdné miny: Je to průměrná rychlost najíždějícího vozu. Všechny armády neužívají stejného typu obrněných automobilů, je to různorodý materiál v cizině více méně málo známý, ale přes to nezůstanou všeobecné technické vlastnosti těchto vozů utajeny, zejména rychlost jednotlivých typů bude jistě známa.

Z tohoto důvodu uložíme vždy náložku ve směru jízdy za motouz, asi 2—3 m, aby vůz byl zasažen v přídi nebo v boku. Tam, kde bychom měli co činiti s velmi rychlými vozy, zvětší se tato vzdálenost asi na 3—4 m.

Roznětkové vedení můžeme mít částečně připravené, upravení celé miny dvěma prostředně v tomto směru vycvičenými vojiny vyžaduje 10—12 minut. Je to jistě velmi krátká doba, vzhledem k jiným překážkám, které jsou vlastně jen pasivními obrannými prostředky, vyžadují k budování mnohem více času a jsou ještě k tomu viditelné. Samo sebou se rozumí, že volíme i pro málo viditelnou nájezdnou minu místo za nějakou zatáčkou, aby najíždějící vůz náhle na ni najel.

Studium pasivních obranných prostředků nám ukázalo, že zaclonění kouřovými raketami je pro nás nejlepším prostředkem všude tam, kde pracujeme bez doprovodu vlastních OA., děl a speciálních protitankových kulometů, stejně, jak přicházíme nyní k poznání, že nájezdná mina je mocným aktivním obranným prostředkem, který se dá i za krátkou dobu upravit.

Zaclonění dává nám potřebný čas, nájezdná mina dává nám moc a proto jsou tyto dva prostředky pro nás nejúčelnějšími a nejpřístupnějšími faktory v boji proti obrněným automobilům. Všude tam, kde bude těchto dvou prostředků správně použito, nebude třeba se obávat nájezdu nepřátelských vozů.

Známe nyní alespoň obranu proti OA. — k ofensivní činnosti potřebujeme stále ještě vlastního obrněného vozu, děla nebo protitankového kulometu.

Doufejme však, že v budoucnosti najdeme způsoby, jak bychom vedli boj proti nepřátelským vozům ofensivně, aniž bychom potřebovali zvláštních doprovodných prostředků. Nám musí stačit k tomuto účelu vlastní výzbroj, a jak se slibně vyvíjí, dokazuje nám každý rok, a proto můžeme mít i naději, že ani po této stránce nebudeme dlouho čekat na řešení tak naléhavé otázky.